

ORGANIZACJA PRZY JEDNYM OKIENKU

Ubiegłoroczna zmiana przepisów dotyczących tzw. jednego okienka zmieniła zasady rejestracji działalności gospodarczej przez organizacje pozarządowe oraz dokonywanie zmian polegających rejestracji w KRS, w przypadku gdy organizacja już prowadzi działalność gospodarczą.

RADOŚLAW SKIBA

» Zgodnie z przepisami dotyczącymi rejestracji organizacji pozarządowych w Krajowym Rejestrze Sądowym (dalej jako: KRS) każdy wpis do rejestru jest dokonywany na wniosek organizacji, zaś wpisy z urzędu mają charakter wyjątkowy. „Wpis do rejestru” oznacza zarówno wpisanie nowej organizacji do KRS, dokonanie zmiany zarejestrowanych danych, jak i wpisanie istniejącej organizacji do rejestru przedsiębiorców, w związku z zamiarem podjęcia działalności gospodarczej. Wniosek o wpis do rejestru składa się na urzędowym formularzu oraz wnosi się opłatę sądową, a jeżeli wpis podlega ogłoszeniu – również opłatę za ogłoszenie w Monitorze Sądowym i Gospodarczym. Ponadto należy do wniosku dołączyć wymagane dokumenty i wypełnione formularze.

Zmiany w funkcjonowaniu zasady „jednego okienka”

Do 31 marca 2009 r. organizacje (i inne podmioty) zgłaszające wpis do rejestru przedsiębiorców mogły złożyć wraz z wnioskiem o pierwszy wpis do rejestru przedsiębiorców również wniosek

o rejestrację w bazie REGON i NIP. Miało to uprościć procedury i umożliwić przedsiębiorcom (podmiotom wpisywanym do rejestru przedsiębiorców) złożenie trzech wniosków w miejscu pierwszego zgłoszenia. Organizacja wpisywana do rejestru przedsiębiorców mogła złożyć jednocześnie wniosek o rejestrację w rejestrze przedsiębiorców KRS, wniosek o nadanie numeru REGON oraz zgłoszenie identyfikacyjne NIP. Można jednak było złożyć wyłącznie wniosek o rejestrację w KRS, a NIP i REGON załatwiać we własnym zakresie.

Przymus „jednego okienka”

Wraz ze zmianą ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, która weszła w życie 31 marca 2009 r., zasady te zostały zmodyfikowane. Odtąd organizacja pozarządowa rozpoczynająca działalność gospodarczą i podlegająca w związku z tym wpisowi do rejestru przedsiębiorców musi wraz z wnioskiem o rejestrację albo zmianę wpisu złożyć wnioski i dokumenty niezbędne do ubezpieczenia społecznego oraz uzyskania numerów REGON i NIP bądź do zmiany tych zgłoszeń.

Dawniej procedurę „jednego okienka” można było wykorzystać tylko podczas pierwszej rejestracji fundacji/stowarzyszenia w rejestrze przedsiębiorców. Od kwietnia 2009 r. zasada ta dotyczy także wniosków o zmianę wpisu w rejestrze przedsiębiorców. Z brzmienia przepisu

Korzystanie z „jednego okienka” jest obowiązkowe. Wraz z wnioskiem o wpis

lub zmianę wpisu w rejestrze przedsiębiorców organizacja ma obowiązek złożyć także (art. 19b ustawy o KRS):

- » wniosek o wpis albo zmianę wpisu do krajowego rejestru urzędowego podmiotów gospodarki narodowej (REGON);
 - » zgłoszenie płatnika składek albo jego zmiany w rozumieniu przepisów o systemie ubezpieczeń społecznych;
 - » zgłoszenie identyfikacyjne albo aktualizacyjne NIP, wraz ze wskazaniem właściwego naczelnika urzędu skarbowego.
- pod rygorem zwrotu złożonego wniosku.

art. 19b ust. 1 ustawy o KRS wynika, że obowiązek złożenia dodatkowych wniosków (REGON, NIP), zgodnie z zasadą „jednego okienka”, powstaje niezależnie od tego, co zgłaszamy jako zmianę w rejestrze przedsiębiorców. **Konieczne jest więc złożenie dodatkowych wniosków i zgłoszeń, nawet jeśli wniosek o zmianę wpisu w rejestrze przedsiębiorców dotyczy okoliczności, które nie mają znaczenia dla urzędu statystycznego, urzędu skarbowego lub ZUS.**

Przykład

Stowarzyszenie zarejestrowane w rejestrze przedsiębiorców, niezatrudniające pracowników, zgłasza wniosek o zmianę danych członka zarządu (np. nazwiska). Robi to, składając formularze KRS-Z20, KRS-ZK oraz dokument potwierdzający zmianę nazwiska i opłaty za nie. Jednocześnie składa też wniosek o zmianę danych REGON i NIP, choć nazwiska osób reprezentujących organizację nie są rejestrowane w tych rejestrach.

Co jest problematyczne

Warto zauważyć, że przepis art. 19b ust. 1 ustawy o KRS jest błędnie sformułowany, ponieważ nakazuje stosować obowiązkowo procedurę „jednego okienka” do wszystkich wpisów do

rejestru przedsiębiorców niezależnie od treści tych wpisów i ich wpływu na aktualność danych zbieranych przez inne instytucje (np. urzędy skarbowe, ZUS).

Ponadto w przepisach tych nie uwzględniono sytuacji organizacji pozarządowych, które, odmiennie od innych podmiotów wpisywanych do rejestru przedsiębiorców, nie powstają z chwilą rejestracji w tym rejestrze. Działalność gospodarczą może bowiem podjąć już istniejąca organizacja, która w związku z tym posiada już swój REGON i NIP. Dla takiej organizacji pierwszy wpis do rejestru przedsiębiorców nie oznacza nadania tych numerów, lecz co najwyżej aktualizację danych.

Poza tym zgodnie z art. 19b ust. 2 do wniosku o pierwszy wpis do rejestru przedsiębiorców organizacja zobowiązana jest dołączyć dokument potwierdzający uprawnienie do korzystania z lokalu lub nieruchomości, w których znajduje się jej siedziba.

Dopóki nie zmieniają się przepisy, pozostaje jedynie nadzieja, że sądy będą interpretować art. 19b ust. 1 wbrew jego brzmieniu, ale zgodnie z jego celem, którym miało być przecież uproszczenie procedur związanych z rejestracją działalności gospodarczej.

Dalsza procedura w związku z „jednym okienkiem”

Złożone wnioski (o pierwszy wpis lub o zmianę) KRS przesyła niezwłocznie, nie później niż w terminie trzech dni roboczych od dnia dokonania wpisu, odpowiednio do:

» urzędu statystycznego województwa, na terenie którego organizacja ma siedzibę, oraz

» wskazanego przez organizację naczelnika urzędu skarbowego.

Na podstawie art. 5a ustawy o zasadach ewidencji i identyfikacji podatników urząd skarbowy przekazuje informację zwrotną o nadanym organizacji numerze NIP do KRS. Po uzyskaniu tej informacji sąd rejestrowy przesyła zgłoszenie płatnika składek (albo jego zmiany) w rozumieniu przepisów o systemie ubezpieczeń społecznych do właściwego oddziału ZUS. Art. 19b ustawy o KRS nakłada obowiązek dokonania zgłoszenia płatnika składek albo zmiany jego danych i nie przewiduje sytuacji, w której np. organizacja rejestrowana w rejestrze przedsiębiorców nie zatrudnia pra-

cowników i nie jest płatnikiem składek na ubezpieczenie społeczne. W związku z tym należy interpretować ten przepis funkcjonalnie i uznać, że jeżeli organizacja nie jest płatnikiem składek na ubezpieczenie społeczne, to nie ma obowiązku zgłoszenia. W praktyce „warszawskiego” KRS obowiązuje konieczność złożenia, na specjalnym druku, oświadczenia o niezatrudnianiu pracowników. Może to być wskazówką także w przypadku składania wniosków do innych sądów rejestrowych. Oświadczenie o niezatrudnianiu pracowników można przygotować samodzielnie.

Po uzyskaniu NIP-u i REGON-u nowo rejestrowana organizacja zobowiązana jest złożyć wniosek o wpis tych danych do rejestru. Taki wpis, będący uzupełnieniem pierwszego wpisu nowego podmiotu, nie podlega opłacie ani ogłoszeniu w Monitorze Sądowym i Gospodarczym. Tego wpisu sąd nie dokonuje sam (z urzędu), choć zgodnie z zasadą „jednego okienka” przekazuje odpowiednie dane do właściwych urzędów, a nawet otrzymuje z urzędu skarbowego informację o numerze NIP organizacji prowadzącej działalność gospodarczą, którą to przekazuje następnie do ZUS. Nie ma jednak przepisu przewidującego wpis numerów REGON i NIP do KRS z urzędu, więc zastosowanie znajdą przepisy art. 19a ust. 3 i 3a.

KRS może wezwać do uzupełnienia wniosku

Do kompetencji KRS należy przyjęcie dodatkowych wniosków składanych w związku z wnioskiem o rejestrację lub zmianę wpisu w rejestrze przedsiębiorców. Natomiast treść wniosków składanych do urzędu skarbowego, urzędu statystycznego oraz ZUS sprawdzają te urzędy. KRS ma jednak obowiązek sprawdzić, czy do wniosku rejestrowego zostały dołączone wymagane pozostałe formularze zgłoszeniowe. Jeśli nie złożymy wymaganych formularzy, wniosek zostanie zwrócony (art. 19b ust. 1). Nie jest jednak jasne, czy chodzi tu o zwrot wniosku „po bezskutecznym wezwaniu do uzupełnienia braków”, czy też o zwrot wniosku „bez wzywania do uzupełnienia wniosku”. Mając na uwadze, że zwrot wniosku bez wcześniejszego wzywania do uzupełnienia braków jest czymś wyjątkowym, należy przyjąć, że sąd rejestrowy jest zobowiązany wezwać organizację

do dołączenia brakujących formularzy zgłoszeniowych.

Jeśli składamy wniosek w formie elektronicznej

Wcześniej omówionych zasad związanych z obowiązkiem składania dodatkowych dokumentów wraz z wnioskami o wpis (lub zmianę wpisu) w rejestrze przedsiębiorców nie stosuje się, jeśli organizacja składa wniosek do KRS w formie elektronicznej (art. 19b ust. 1c pkt 1). Wówczas organizacja zobowiązana jest złożyć samodzielnie drogą elektroniczną wnioski i zgłoszenia do urzędu statystycznego, urzędu skarbowego oraz ZUS.

Ponadto konieczność samodzielnego złożenia tych wniosków i zgłoszeń pojawia się w razie zmian niepodlegających ujawnieniu w rejestrze przedsiębiorców (art. 19b ust. 1c pkt 2), a powodujących konieczność aktualizacji danych związanych z REGON, NIP oraz ubezpieczeniem społecznym.

Stowarzyszenie zarejestrowane w rejestrze przedsiębiorców zatrudnia pierwszych pracowników i powinno to zgłosić do ZUS (zgłoszenie płatnika składek). Ponieważ nie powoduje to konieczności zmian w rejestrze przedsiębiorców, stowarzyszenie musi dokonać zgłoszenia samodzielnie, a nie za pośrednictwem KRS.

W taki sam sposób zgłasza się także inne zmiany nieujawniane w KRS, np. zgłoszenie zmiany rachunku bankowego do urzędu skarbowego (art. 5a ust 2 ustawy o ewidencji i identyfikacji podatników i płatników).

Więcej w: Ł. Zamojski, „Zasada jednego okienka w sądzie rejestrowym”, *Prawo Sądowe* 2009/11/35.

RADOŚLAW SKIBA – prawnik, wykładowca Collegium Civitas, szkolenowiec i ekspert ds. prawa organizacji pozarządowych.